

glædeligt, naar man kan see, at det, man har virket for med Iver og Nidsjærhed, faaer Fremgang; men jeg beber, at de ærede Modstandere heller ikke ville fortaenke mig i, at jeg har udtalt min Uengstlighed og Betænknelighed, og jeg gaaer kun ind paa Loven, fordi Grundloven giver en stor Religionsfrihed, og fordi vi maae antage, at, naar et saadant Forslag fremkommer fra Regjeringen, efter at den har indhentet Erklæring fra Kirkecommissionen, som netop var sammenkaldt for at ordne Folketjens Forhold, saa maae vi have mindre Betænknelighed ved at tiltræde det, eftersom Ansvarret derfor maa komme til at paahvile dem, som have bragt Sagen paa Bane her i Thinget.

Grundtvig: Jeg skal først gjentage idag, hvad jeg igaar maatte sige udenfor Druben, at det er ikke saa, at det var et verdsligt Medlem, hvorfra Modstanden mod Sognebaandets Løsning udgik i de Roeskildske Stænder; det var Biskop Mynster, som ogsaa selv vedkjendte sig at være Sagens afgjorte Modstander, og dette hænger paa det Nøieste sammen med, at ikke Conventet (som da ikke var til), men Præstestabet i Kjøbenhavn, eller Fleertallet deraf ogsaa gav den forunderlige og uforglemmelige Erklæring, at i Kjøbenhavn, hvor Sognebaandet allerede for en stor Deel var løst, og hvor de selv erkjendte det for nødvendigt, der havde Friheden viist sig meget betænkkelig. Jeg skal ikke nærmere gaae ind paa denne Stændersag; jeg skal blot, — hvad jeg ikke kan undlade — yttre min store Forundring over, at det ærede Medlem, som har taget Ordet for at tilkjendegive sin Uengstelse og sine mange Betænkneligheder ved Sognebaandets Løsning, synes aldeles fremmed for hele denne Sag som Kirkesag og for det hele Spørgsmaal, hvad enten vi tage det i menneskelig eller christelig Forstand, saa aldeles fremmed derfor, at han ikke engang synes at ane, hvad Betydning det har. Jeg havde dog troet, at det for alle os af en vis Klasse, om ikke før, saa dog i den sidste Tid, og navnlig i Vinter, havde ligget meget nær at spørge, hvad vi egentlig er til, hvortil at vi menneskeligt og christeligt kunne være kaldede, og hvortil

vi derfor maae stræbe dog i nogen Grad at svare, nemlig, at vi dog skulle være Sandhedsvidner. Det er dertil, at vi menneskeligt ere kaldede, og vi maatte jo ifølge vor Stilling foragte os selv, dersom vi ikke betragtede os som saadanne (Hør! Hør!). Paa den anden Side kalde vi os jo dog christelige Præster, men vi maatte være aldeles ubekjendte med Stifteren af vor Tro og Menighed, og ubekjendte med den Maade, hvorpaa, efter hans Billie og ved hans Sendebud, Christendommen er bleven udbredt i Verden, dersom vi ikke vidste, at han netop gav alle sine Sendebud den samme Stilling, som Sandhedsvidner altid have havt og altid skulle have i Verden, at han udsendte dem Alle, og forsaavidt han endnu udsender Nogen, gjør dette for, at de skulle tale, som de troe, og skulle vidne om, hvad de tør sige at være gavnlige, trostelige og glædelige Sandhed. Vil nu enten det ærede Medlem eller nogen Anden sige os, hvorledes det er muligt, at et saadant Forhold kan finde Sted, uden at baade den, der taler, og den, der hører, maa være fri, og hvorledes vi skulle kunne tænke os tvungne Talere og tvungne Tilhørere, uden at det hele Forhold forvandles til et Skuespil, og det et meget daarligt Skuespil. Det maa derfor være en Glæde ikke blot for enhver christelig Præst, men for ethvert Menneske, som selv har Sandhedsfølelse og Samvittighed, og en stor Binding for al Sandhed, at, uagtet Regjeringen endnu ikke er bleven oplyst nok til ingen Gød at fordre af sine Præster paa en vis Lærdom, de skulde føre, saa har den dog indseet, at det nytter ikke at ville binde Nogen dertil; den har ladet os prædike som vi vilde; jeg siger, at det er en stor Binding; thi saalænge Folk ikke vide, at vi kunne det, maae de jo ansee os for kjøbte Vidner, og saalænge kunne vi ikke vente, at de skulde faae den Tro til os, at det, vi sige, er vor egen inderste Overbeviisning; men, naar vi nu virkelig tale efter vor Overbeviisning det bedste, vi vide, hvorledes skulle vi da kunne ønske at have blot en eneste tvungen Tilhører? Jeg begriber det ikke; thi enhver saadan tvungen Tilhører maa være os en Torn og en Braad,